

גדל המלך, צריך להבין טעמו של אחשוורוש שגדלו להמן מכל השרים וצוה שכולם ישתחוּ לו (ואע"ג שבודאי הי' זה מן השמים צריך להבין טעמו של טפש זה מה הי' דעתו) וי"ל דאחשוורוש ראה שהוא עשיר גדול וגם יש לו הרבה בנים שרים ומכבדך אותו עבור זה רצה למנותו על בית המלכות לנהל זה וכדי דלשתמעו מילי צוה שכולם ישתחוּ לו כמ"ש בגיטין נ"ב ב' ופ"ז הי' החיוב על כל משרתי המלך ולא על מי שיושב שם סתם, וגם אם המלך צריך איזה דבר ושולחו כגון שיש מי שהמלך רוצה ביקרו ושולח להמן לעשות אין זה כלל פחיתת הכבוד בשבילו שע"ז נתמנה, אבל הרשע הזה מרוב גאותו חשב שהכבוד שנותנין לו הוא בשביל שהוא עצמו ראוי לכבוד ולכן נעלב ממנו ששלחוהו להרכיב את מרדכי ופגעו בגאותו אבל המלך לא הרגיש כלל שפוגע בכבודו.

המן בן המדתא. ירו' יבמות פ"ב ה"ו וכי בן המדתא הוא אלא צורר בן צורר, צ"ע מג"ל שלא הי' בן המדתא וי"ל שהי' המן נמכר עבד למרדכי ועבד אין לו חיים לכר"ע ואיך מייחסו אחר המדתא (כמדומה ששמעתי זה).

ד' פעמים כתיב המן בן המדתא, א' אחר הדברים האלה גדל וגו', ב' יכתב להשיב את הספרים מחשבת המן בן המדתא האגגי, ג' עשרת בני המן בן המדתא, ד' כי המן בן המדתא האגגי צורר וגו', והנה הראשון הוצרך לכתוב לידע על מי מדברים אבל השאר צריך טעם, וי"ל דמה שאמרה אסתר יכתב וגו' כוננה כי אין בזה בזיון למלך במה שכותב להשיב הספרים כי המן עשה בזה מרמה שלמלך אמר הטעם ואת דתי המלך אינם עושים וגו' דהיינו מפני כבוד המלך אבל באגרות כתב שהוא לנקום נקמת עמלק זקנו ואגב אבי אביו כדאי' בהדיא באסת"ר פ"ז סי' י"ג וכן כתבו באותן אגרות כו' מה עשו לעמלק אבי אבא כו' ותפלו לפניו כו' ועוד מה עשו לאגב זקני כו' ונתן בשרו מאכל לעוף השמים כו' הרגו מיתה משונה כזאת כו'

ומבואר שרצה לנקום נקמת אגב זהו שאמרה שזו מחשבת המן בן המדתא האגגי ורצה לנקום נקמת אגב ואין זה מחשבת המלך, ולכן גם בפסוק הקודם כתיב להעביר את רעת המן האגגי הזכירה האגגי, ומש"כ עשרת בני המן בן המדתא וגו' הוא ליתן טעם למה ביקשה אסתר והשתדלה להרוג את כל בניו משום שהיו מזרע עמלק ויש מצוה להשמידם, ומש"כ כי המן בן המדתא האגגי וגו' מבואר ע"פ המכילתא סוף בשלח רי"א לא בא המן אלא זכר לדורות שנא' וימי הפורים לא יעברו וכו' והיינו שכל מעשה המן לא הי' אלא כדי שלא ישכחו מצות זכירת מחיית עמלק וע"י מצות פורים שלא יעבור כל שנה יזכרו זה זהו שכתב להם באגרות כי המן בן המדתא האגגי וגו' דהיינו שהוא מזרע אגב ועמלק שיש מצוה למחות שמם כדי שיזכרו המצוה. כתיב עוד פעם ויסר המלך את טבעתו ויתנה להמן בן המדתא האגגי צרר היהודים והוא כמ"ש במדרש שאחשוורוש הי' שונאן יותר מהמן רק שנתירא ונתנה להמן בשביל שהי' אגגי וצרר היהודים.

ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה. לא כתיב לא כרע או איננו כורע רק לא יכרע דהיינו שאמר להם שאין בדעתו כלל לכרוע כי הוא יהודי וזהו כי הגיד להם אשר הוא יהודי.

י"לע למה הי' מרדכי צריך לישב בשער המלך ולהרגיז את המן נהי שלא רצה להשתחוות לו משום שהי' לו ע"ז על לבו מ"מ הי' יכול להסתלק משם כשהמן עובר וגם הי' יכול לשוח לפניו בואו שזה מותר כמ"ש ביו"ד סי' קנ"ו וי"ל ע"פ המדרש שהש"ר פ"ז גבי חנניה מישאל ועזרי' דנבוכדנצר העמיד צלם והפריש מכל אומה ואומה ג' וג' מכל ישראל וחנני' מישאל ועזרי' שהיו הג' מישראל באו לשאול מיחזקאל מה יעשו וא"ל חבי כמעט רגע עד יעבור זעם דהיינו שישתמטו משם ואמרו לו מה את בעי דיהוון אמרין הדין צלמא סגדין ליי כל אומיא א"ל ומה אתון אמרין א"ל אנן בעינן ניתן בהן פגם דניהי תמן ולא סגדין ליי בגין